

Z Dziejów Prawa

Tom 5 (13)

Aus der Geschichte des Rechts

Band 5 (13)

From the History of the Law

Volume 5 (13)

NR 2958

Z DZIEJÓW PRAWA

Tom 5 (13)

pod redakcją
Adama Lityńskiego,
Mariana Mikołajczyka
i Wojciecha Organiściaka

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Katowice 2012

Redaktor serii: Prawo
Andrzej Matan

Recenzenci

Adam Bosiacki
ks. Wojciech Góralski
Marian Lech Klementowski
Andrzej Sylwestrzak
Tadeusz Szulc
Andrzej Witkowski
Andrzej Wrzyszc

Komitet Redakcyjny

Adam Lityński (przewodniczący)
Józef Ciągwa
Marian Mikołajczyk
Andrzej Drogoń
Anna Stawarska-Rippel
Wojciech Organiściak (sekretarz redakcji)

Informacje o wydawnictwie ciągłym i wcześniejszych tomach
www.zdziejowprawa.pl

Publikacja jest dostępna także w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library
www.ceeol.com

Śląska Biblioteka Cyfrowa
www.sbc.org.pl

Spis rzeczy

Rozprawy i artykuły

KARINA CHODAŃ: Wpływ <i>bona fides</i> na odpowiedzialność sprzedawcy za wady towaru w prawie rzymskim	17
PETER MOSNÝ: Štátoprávny náčrt dejín Veľkej Moravy	31
IZABELA LEWANDOWSKA-MALEC: Demokracja deliberacyjna w Rzeczypospolitej Obojga Narodów	57
WOJCIECH ORGANIŚCIAK: Wincenty Skrzetuski o <i>liberum veto</i> i konfederacjach w Rzeczypospolitej szlacheckiej	93
GRZEGORZ SMYK: Problematyka konstrukcji prawnej organizacji administracji publicznej w doktrynach prawnoadministracyjnych przelomu XIX i XX wieku	109
ADAM LITYŃSKI: Krótki kurs historii modernizmu w prawie radzieckim	121
MARTIN SKALOŠ: Proces utvárania Slovenských hranic ako štátnych hranic CSR (historické a právne aspekty)	139
JÓZEF CIĄGWA: Pierwsza nowela ustawy konstytucyjnej z dnia 15 lipca 1920 roku, zawierającej statut organiczny województwa śląskiego	157
STANISŁAW BOGUCKI: Instytucja prawa odkupu w polskim kodeksie zobowiązań z 1933 roku	177
MIRIAM LACLAVÍKOVÁ: Repcia práva a vznik právneho poriadku medzivojnejvej Československej republiky	211

MICHAŁ BOŻEK: Koncepcje ustrojowe niemieckich partii liberalnych w latach 1945—1948	233
MICHAŁ ARNDT: Przestępstwa przeciwko ludności i mieniu w kodeksie karnym Wojska Polskiego z 1944 roku	253
AGNIESZKA WATOŁA: Postępowanie doraźne a problem niezawisłości sędziów i niezależności sądów	265
EWA LENIART: Członkowie Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Rzeszowie. Zarys problemu .	277
MARTA PASZEK: Wojskowe sądy rejonowe (1946—1955). Powstanie, struktura, sędziowie	293
DIANA MAKSIMIUK: „Winni zbrodni”? — o próbach rozliczenia „stalinowskich” prokuratorów w latach 1956—1958	323
ANDRZEJ DROGOŃ: Inwigilacja środowiska akademickiego w PRL. Służba Bezpieczeństwa w Uniwersytecie Śląskim	339

Materiały źródłowe i dydaktyczne

WOJCIECH ORGANIŚCIAK: Artykuły wojskowe Hieronima Radziwiłła dla garnizonu słuckiego z 1733 roku na tle prawa wojskowego Wielkiego Księstwa Litewskiego	361
Extrakt Artykułów wojskowych za Nayaśniejszych Krolow Polskich y Hetmanow Wielkiego Księstwa Litewskiego ustanowionych na rozkaz J.O. Księcia Hieronima Radziwiłła starosty Krzyczewskiego dla Garnizonu w Słucku sporządzone 29 kwietnia 1733 roku w Zamku Słuckim	375

Recenzje

<i>Anna Machnikowska, „Prawo własności w Polsce w latach 1944—1981. Studium historycznoprawne”. Gdańsk, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2010, 626 s. (Paweł Cholewka)</i>	389
<i>Zygmunt Woźniczka, „Represje na Górnym Śląsku po 1945 roku”. Katowice, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk” sp. z o.o., 2010, 445 s. (Paweł Cholewka)</i>	393
<i>Radosław Ptaszyński, „Wojskowy Sąd Rejonowy i Wojskowa Prokuratura Rejonowa w Szczecinie w latach 1946—1955”. Szczecin, Instytut Pamięci Narodowej w Szczecinie, 2010, 338 s. (Marta Paszek)</i> .	397

Artur Jan Kukula, „Hieronim hrabia Stroynowski: Prawnik — ekonomista — fizjokrata (1752—1815)”, Lublin, Towarzystwo Naukowe KUL, 2009, 240 s. (Mateusz M. Godoń) 401

Kronika

Kronika Katedry Historii Prawa za rok 2011 (Tomasz Adamczyk) . 407

Publikacje Pracowników Katedry Historii Prawa w 2011 roku (Opracował Tomasz Adamczyk) 409

Inhaltsverzeichnis

Abhandlungen und Artikel

KARINA CHODAŃ: Der Einfluss von <i>bona fides</i> auf die Haftung des Verkäufers für Warenmangel nach dem römischen Recht . . .	17
PETER MOSNÝ: Abriss der Geschichte Großmährens	31
IZABELA LEWANDOWSKA-MALEC: Deliberationsdemokratie in der Republik von Polen beider Völker	57
WOJCIECH ORGANIŚCIAK: Wincenty Skrzetuski zu <i>Liberum Veto</i> und Konföderationen in der adeligen Republik Polen	93
GRZEGORZ SMYK: Die Rechtskonstruktion von der Organisation der öffentlichen Verwaltung in verwaltungsrechtlichen Doktrinen an der Wende des 19.Jhs	109
ADAM LITYŃSKI: Kurzer Kurs der Geschichte des Modernismus im sowjetischen Recht	121
MARTIN SKALOŠ: Die Bildung der slowakischen Grenzen als Staatsgrenzen der Tschechischen Republik (historischer und techtlicher Gesichtspunkt)	139
JÓZEF CIAĞWA: Erste Novelle des Verfassungsgesetzes vom 15.Juli 1920 enthaltend das organische Statut der Wojewodschaft Schlesien	157
STANISŁAW BOGUCKI: Die Institution des Rückkaufrechtes im polnischen Schuldrechtsbuch von 1933	177

MIRIAM LACLAVÍKOVÁ: Die Rezeption des Rechtes und die Entstehung der Rechtsordnung in der Tschechischen Republik der Zwischenkriegszeit	211
MICHAŁ BOŹEK: System-politische Konzepte der deutschen liberalen Parteien in den Jahren 1945—1948	233
MICHAŁ ARNDT: Die Straftaten gegen Bevölkerung und Eigentum im Strafgesetzbuch der Polnischen Armee von 1944	253
AGNIESZKA WATOŁA: Das Schnellverfahren und das Problem der Unabhängigkeit von Richtern und Gerichten	265
EWA LENIART: Die Mitglieder des Verbandes „Freiheit und Unabhängigkeit“ (WiN) vor dem Militärämtergericht in Rzeszów. Ein Abriss	277
MARTA PASZEK: Militärämtergerichte (1946—1955). Entstehung, Struktur, Richter	293
DIANA MAKSIMIUK: „An einem Verbrechen schuldig“? — zu den Versuchen, „stalinistische“ Staatsanwälte in den Jahren 1956—1958 zur Rechenschaft zu ziehen	323
ANDRZEJ DROGOŃ: Die Überwachung des akademischen Milieus in der Volksrepublik Polen. Staatssicherheitsdienst an der Schlesischen Universität	339

Quellenmaterial und didaktisches Material

WOJCIECH ORGANIŚCIAK: Die 1733 von Hieronim Radziwiłł für die Garnison in Sluzk erteilten militärischen Artikel im Vergleich zum militärischen Recht des Großen Fürstentums Litauen . .	361
Extrakt Artykułów wojskowych za Nayańniejszych Krolow Polskich y Hetmanow Wielkiego Księstwa Litewskiego ustanowionych na rozkaz J.O. Księcia Hieronima Radziwiłła starosty Krzyczewskiego dla Garnizonu w Slucku sporządzone 29 kwietnia 1733 roku w Zamku Sluckim	375

Rezensionen

Anna Machnikowska, „Das Eigentumsrecht in Polen in den Jahren 1944/1981. Rechtsgeschichtliche Studie“: Gdańsk, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2010, S. 626 (Paweł Cholewka) . . .	389

- Zygmunt Woźniczka**, „*Repressionen in Oberschlesien nach 1945*“. Katowice, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk“ sp. z o.o., 2010, S. 445 (Paweł Cholewka) 393
- Radosław Ptasiński**, „*Militärisches Amtsgericht und Militärbezirksstaatsanwaltschaft in Stettin in den Jahren 1946—1955*“. Szczecin, Instytut Pamięci Narodowej w Szczecinie, 2010, S. 338 (Marta Paszek) 397
- Artur Jan Kukula**, „*Hieronim Stroynowski: Jurist — Wirtschaftswissenschaftler — Physiokrat (1752—1815)*“. Lublin, Towarzystwo Naukowe KUL, 2009, S. 240 (Mateusz M. Godoń) 401

Chronik

- Die Chronik des Lehrstuhls für Rechtsgeschichte für das Jahr 2011** (Tomasz Adamczyk) 407
- Verzeichnis von Publikationen für das Jahr 2011** (Bearbeitet von Tomasz Adamczyk) 409

Table of Contents

Dissertations and articles

KARINA CHODAŇ: The influence of <i>bona fides</i> on the responsibility of the sender for defects of goods in the Roman law	17
PETER MOSNÝ: The outline of Great Moravia state legislative history .	31
IZABELA LEWANDOWSKA-MALEC: Deliberative democracy in the Republic of Both Nations	57
WOJCIECH ORGANIŚCIAK: Wincenty Skrzetuski on <i>liberum veto</i> and confederations in the Republic of Both Nations	93
GRZEGORZ SMYK: The issue of the legal structure of a public administration in legal-administrative doctrines at the turn of the 19th and 20th centuries	109
ADAM LITYŃSKI: A short course of the history and modernism in the Russian law	121
MARTIN SKALOŠ: The process of making borders of Slovakia state borders of Czechoslovakia. (Historical and legal aspects)	139
JÓZEF CIĄGWA: The first amendment of the constitutional act of July 15, 1920 including an organic statute of the Silesian voivodship . .	157
STANISŁAW BOGUCKI: The institution of the purchase law of in the Polish code of obligations from 1993	177
MIRIAM LACLAVÍKOVÁ: Reception of law and the formation of the inter-war legal order in the Czechoslovak Republic	211

MICHAŁ BOŻEK: System conceptions of liberal parties between 1945 and 1948	233
MICHAŁ ARNDT: Crimes against population and property in the Criminal Code of Polish Army from 1944	253
AGNIESZKA WATOŁA: A summary proceeding and the issue of judge and court independence	265
EWA LENIART: The members of the “Wolność i Niezawisłość” Association in front of the District Military Court in Rzeszów. Outlining the problem	277
MARTA PASZEK: District Military Courts (1946—1955). Formation, structure, judges	293
DIANA MAKSIMIUK: “Guilty of the crime”? — on the attempts at assessing “Stalinist” prosecutors between 1956 and 1958	323
ANDRZEJ DROGOŃ: Invigilation of the academic circle in the People’s Republic of Poland. The security service in the University of Silesia	339

Source and didactic materials

WOJCIECH ORGANIŚCIAK: Hieronim Radziwiłł’s military articles for a garrison from Sluck from 1733 in the light of the military law of Grand Duchy of Lithuania	361
Extrakt Artykułów wojskowych za Nayaśniejszych Krolow Polskich y Hetmanow Wielkiego Księstwa Litewskiego ustanowionych na rozkaz J.O. Księcia Hieronima Radziwiłła starosty Krzyczewskiego dla Garnizonu w Slucku sporządzone 29 kwietnia 1733 roku w Zamku Sluckim	375

Review

<i>Anna Machnikowska, “The property law in Poland between 1944 and 1981. A historio-legal study”. Gdańsk, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2010, 626 p. (Paweł Cholewka)</i>	389
<i>Zygmunt Woźniczka, “Repressions in Upper Silesia after 1945”. Katowice, Wydawnictwo Naukowe „Śląsk” sp. z o.o., 2010, 445 p. (Paweł Cholewka)</i>	393

<i>Radosław Ptaszyński, “A District Military Court and Military Prosecutor’s Office in Szczecin between 1946 and 1955”. Szczecin, Instytut Pamięci Narodowej w Szczecinie, 2010, 338 p. (Marta Paszek) . . . . .</i>	<i>397</i>
<i>Artur Jan Kukula, “Count Hieronim Stroynowski: A lawyer — economist — physiocrat (1752—1815)”. Lublin, Towarzystwo Naukowe KUL, 2009, 240 p. (Mateusz M. Godoń) . . . . .</i>	<i>401</i>

Chronicle

<i>A chronicle of the Department of the History of Law for 2011 (Tomasz Adamczyk) . . . . .</i>	<i>407</i>
<i>List of publications for 2011 (Prepared by Tomasz Adamczyk) . .</i>	<i>409</i>

Na okładce: odznaka adwokacka (orzeł państwowy w wieńcu z liści dębowych i laurowych),
Polska ok. 1924 r., mosiądz — emalia, wym. 60×54 mm, jednostronna
— ze zbiorów **Muzeum Okręgowego w Zamościu** (MZ/31/M). Fot. **Henryk Szkutnik**

Redaktor
Barbara Todos-Burny

Redaktor techniczny
Małgorzata Pleśniar

Korektor
Luiza Przełozny

Skład i łamanie
Grażyna Szewczyk

Copyright © 2012
by Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISSN 1898-6986

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 150 + 50 egz. + 25 nadb. Ark. druk. 26,0.
Ark. wyd. 33,5. Papier offset. kl. III, 90 g

Cena 40 zł (+ VAT)

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: PPHU TOTEM s.c., M. Rejnowski, J. Zamiara
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław